

[Handelsministeren.]

medgåede fragttudgifter, men monopoltilsynet vurderer selv fragtmarkedet og tager naturligvis hensyn til, at fragten må betales. Endvidere vurderer man søassurancen. Derefter kommer afgifterne til det offentlige, som selskaberne fornuftigvis også må lægge på prisen. Endelig kommer der et tillæg for svind, erfaringsmæssigt svind.

Hertil lægges der så et bruttotillæg til dækning af selskabernes omkostninger og avance. Med hensyn til reklameomkostningerne kan jeg i øvrigt oplyse, at monopoltilsynet ikke uden videre godkender disse indregnet i priserne med de beløb, der faktisk måtte være afholdt. Jeg kan yderligere oplyse, at dette bruttotillæg, hvoraf nettofortjenesten skal skaffes, har været uændret i ørebeløb pr. liter siden 1963, idet monopoltilsynet i den forløbne tid har afvist ønsker om forhøjelse. Ved godkendelsen i januar i år af den seneste kalkulationsordning, hvor man, som jeg allerede har sagt, ændrede noteringsgrundlaget, har tilsynet accepteret en mindre forhøjelse af bruttotillægget.

Det er altså en kendsgerning, at monopoltilsynet fører kontrol med benzinpriserne, og jeg kan derfor ikke acceptere den betragtning, at de store olieselskaber udnytter deres monopolstilling til at tage urimelige priser. Der er ingen af de foreliggende oplysninger, der indicerer det, og jeg har ingen grund til at betvivle, at monopoltilsynet opfylder sine forpligtelser som tilsynsmyndighed til at påse, at noget sådant ikke sker.

Også de store selskabers ejerforhold til flertallet af tankstationerne og de forpagtningskontrakter, der indgås med detailforhandlerne, er fra vid til anden dukket op i debatten. Må jeg herom anføre, at monopoltilsynet søger at sikre, at der ikke på denne måde stilles urimelige vilkår for benzinforhandlerne erhvervsudøvelse. Dette kan gøres efter monopollovens §§ 11 og 12, ifølge hvilke monopoltilsynet kan gribe ind i tilfælde, hvor en undersøgelse viser, at konkurrencebegrænsninger medfører eller må antages at medføre urimelige priser eller forretningsbetingelser, urimelig indskrænkning i den frie erhvervsudøvelse eller urimelig ulighed i vilkårene for erhvervsudøvelsen. Citatet er fra loven og derfor knap så mundret, som man kunne ønske sig det. Tilsynet kan bringe sådanne forhold, hvis de konsta-

teres, til ophør ved forhandling med de pågældende virksomheder eller ved at give pålæg til disse. Tilsynet vil i medfør af disse bestemmelser altid kunne gribe ind over for benzinselskaberne med henblik på en beskyttelse af forhandlerne i forhold til selskaberne; dette gælder både kontraktbestemmelser som andre krav og vilkår fra selskabernes side.

Der er i de senere år dukket mindre benzinselskaber op, og jeg skal gerne bemærke, at jeg ganske deler den opfattelse, at de har øvet en gavnlig indsats ved at medvirke til at stimulere konkurrencen på priserne. Det er et sundt indslag på markedet, og det kan kun hilses med glæde. Men jeg tror, at man må være opmærksom på, at selv om en mindre del af det danske marked nu dækkes med benzin til lavere priser fra disse selskaber, der ligeledes køber benzinen til noget lavere priser, bl. a. fra uafhængige raffinaderier, så er det ikke givet, at det ville være muligt at forsyne hele det danske marked med benzin til tilsvarende priser. Jeg vil medgive enhver, der kan konkurrere på prisen, mine bedste ønsker om omsætningsfremgang.

Herudover møder man jævnligt spørgsmålet om det rimelige i de store benzinselskabers investeringer i detaildistributionen, altså i serviceanlæg og tankstationer. Det er såre naturligt, fordi disse investeringer er særligt iøjnespringende. Man møder tankstationer fra de forskellige selskaber stundom side om side, og dette kan udmærket bevirke, at man reflekterer over, om der ikke er tale om investeringsspild, som kunne undgås. Heroverfor må jeg imidlertid sige, at jeg har ringe tro på, at der kan skabes et effektivt system med kontrol og styring af en rationel fordeling af disse service- og tankstationer. Jeg har svært ved at forestille mig, hvordan et særligt organ på en rimelig og hensigtsmæssig måde skulle kunne afgøre, hvor mange servicestationer og tankstationer der skal være, hvor de måtte være, og hvordan de skal fordeles mellem de forskellige selskaber.

Både af principielle og af de nævnte praktiske grunde mener jeg, at man ikke ved at dirigere disse investeringer kan nå et bedre resultat end det, der er betinget af konkurrencen.

Kritik er også rettet mod de store oliesel-